

mijn kind Online SPECIAL

in samenwerking met



Mijn digitale wereld



Feiten en cijfers

De leukste videosites

Kijken met de allerkleinsten

Mijn favoriete filmpje

kinderen en online video

**4-12
jaar**

Filmpjes kijken op internet is kinder-
lijk eenvoudig geworden. Dankzij
breedbandinternet is online video kijken
niets bijzonders meer; je kunt zelfs met
je mobiele telefoon tv-uitzendingen
zien. Wanneer je maar wilt. Waar je maar
wilt. Maar waar op internet laat je je
kinderen van al dat moois genieten?
Kinderen kiezen zelf het liefst voor
YouTube, de grootste videosite
ter wereld. Elke minuut uploaden
gebruikers duizenden filmpjes. Je vindt
er alles wat je maar kunt bedenken.

Volgens eigenaar Google is YouTube
juist niet voor kinderen onder de 13
jaar. Waarom? Je vindt er onvergetelijke
natuurfragmenten én beelden die zo
uit het riool komen. Op YouTube zie
je niet meteen of een Teletubbie zijn
eigen liedje zingt of dat het gaat om
een bewerkte 'grappige' versie met als
slotakkoord zijn executie.

De behoefte van ouders en kinderen
aan online filmpjes is groot. Maar er
is weinig dat specifiek is gericht op
kinderen. En wát er is (denk aan filmpjes

van Het Zandkasteel op PeuterTV,
Pino op Sesamstraat en Spongebob op
TurboNick) is niet op één toegankelijke,
centrale plek ondergebracht. Een
YouTube of Uitzending Gemist voor
kinderen zou een gat in de markt zijn.
Het liefst mét Kijkwijzer.

Hoe vind je op internet video's die wél
voor je kind geschikt zijn? Waar is de
kwaliteit te vinden die door kinderen
gezien móet worden? En, ook niet on-
belangrijk: hoe ver ga je zelf met online
zetten van vakantie filmpjes en optre-
dens van je kinderen? Deze brochure,
een initiatief van stichting Mijn Kind
Online en het samenwerkingsverband
Digivaardig & Digibewust, maakt u
wegwijs.



Remco Pijpers
Directeur stichting
Mijn Kind Online



Feiten en cijfers

Kinderen en online video

Filmpjes kijken is een van de favoriete bezigheden van kinderen op internet. Grappige clips, vette muziek-video's, leuke informatieve filmpjes of zelfgemaakte beelden: nagenoeg alle Nederlandse kinderen zijn online en hebben YouTube als een van hun favoriete sites, ook al is YouTube niet bedoeld voor kinderen jonger dan 13 jaar.

Uit het onderzoek 'Klik & Klaar' dat Mijn Kind Online deed in 2007, bleek dat videosite YouTube door 46% van de Nederlandse kinderen tussen 8 en 12 jaar wordt bezocht. Recenter cijfers naar het online kijkgedrag van Nederlandse kinderen zijn er nog niet, maar over tieners en volwassenen zijn wel gegevens bekend. Zo wees een onderzoek uit 2009 van STER (die reclamezendtijd exploiteert op de publieke radio –en tv-zenders) uit, dat 79% van de Nederlanders van 13 jaar en ouder wel eens online video kijkt. Bijna een vijfde daarvan (19%) doet dat zelfs dagelijks. En dat aantal neemt naar verwachting verder toe. Meer dan de helft van de ondervraagde online videokijkers zei in 2009 al substantieel meer te zijn gaan kijken dan het jaar ervoor.

Verschil

Wel zou er bij online video kijken een duidelijk verschil zijn tussen mannen en vrouwen. Uit een rapport van het Amerikaanse onderzoeksbureau eMarketer (2007) bleek dat online video in eerste instantie populairder was bij mannen dan bij vrouwen. De verklaring zou erin liggen dat vrouwen internet vooral gebruiken om 'iets te doen' (informatie zoeken, winkelen) en minder voor vermaak.

Overigens werd in datzelfde onderzoek ook gevonden dat dit sekseverschil bij jongeren nauwelijks te zien is. Verwacht werd dat rond 2011 het verschil in populariteit ook tussen volwassen mannen en vrouwen verwaarloosbaar zou zijn. Een nieuwe meting is nog niet gedaan, maar het zou goed kunnen dat de scheiding tussen de seksen inmiddels is verdwenen.

Ontspannen

Het belangrijkste motief voor online video kijken is ontspanning. Doorgaans is dat voor kinderen ook de belangrijkste reden om filmpjes te kijken. Uit interviews die Mijn Kind Online voor deze publicatie met kinderen hield, blijkt dat zij filmpjes leuk en grappig vinden en er daarom graag naar kijken. Ook vinden ze het leuk om muziekclips te zien. Informatie zoeken of op de hoogte blijven van nieuwtjes wordt nauwelijks als reden tot kijken genoemd.





Omdat harde, recente gegevens over het online kijkgedrag van kinderen ontbreken, is niet met zekerheid te zeggen wáár kinderen naar kijken. Gezien de populariteit van YouTube onder alle internetgebruikers, is de kans groot dat ook kinderen daar terecht komen als ze zoeken naar filmpjes. Maar websites als www.123video.nl of www.clipjes.nl worden ook goed bezocht.

Kindvriendelijk

YouTube zelf is duidelijk over jonge internetters: het dochterbedrijf van Google raadt het gebruik van YouTube door kinderen jonger dan 13 jaar af. Een van de redenen daarvoor is dat YouTube niet kan garanderen dat de getoonde beelden kindvriendelijk zijn, omdat de site voor een groot deel uit zogenaamde user-generated content bestaat – filmpjes die worden gemaakt door de gebruikers van YouTube. Mogelijkheden tot filtering zijn er wel, ook al kan iedereen een filmpje op YouTube zetten. Op de website kan een Veiligheidsmodus worden ingeschakeld, wat de gebruikersvriendelijkheid voor families moet doen toenemen. Filmpjes die na plaasting door gebruikers worden gemarkeerd als ‘ongepast’ worden beoordeeld door YouTube. Als de beelden niet voldoen aan de gebruikersvoorwaarden, worden ze door het bedrijf verwijderd.

Op veel andere populaire videosites kun je wel naar filmpjes kijken, maar niet zelf zomaar beeldmateriaal op de site zetten. Er is sprake van eenrichtingsverkeer, wat het controleren van het aanbod gemakkelijker maakt. Zulke sites kunnen eenvoudiger filteren en toezicht houden op wat er te zien is, ook al doen ze dat niet allemaal. Ook hier

geldt: de meeste online videosites zijn niet voor kinderen bedoeld en er ook niet voor gemaakt.

Tv op internet

Veel van de bewegende beelden die op internet worden opgezocht zijn afkomstig uit ‘gewone’ tv-producties. Tv kijken op een ander moment dan tijdens de uitzending, is steeds populairder onder jongeren. Cijfers van onderzoeksbureau Qrius uit 2009 laten zien dat jongeren van 15-19 jaar nog maar 72% van hun kijktijd besteden aan ‘traditionele’ televisie. Uitgesteld kijken is in. Er wordt steeds vaker gekeken naar losse afleveringen van series op internet, bijvoorbeeld op www.uitzendinggemist.nl of www.rtlgemist.nl. Of ze downloaden Amerikaanse tv-series of films.

In de tijd die jongeren besteden aan televisie en internet is een omslag te zien. Tv is nog steeds het populairste medium onder alle jongeren, maar in de leeftijdsgroepen 15-19 jaar en 20-24 jaar heeft internet de leidende positie al van tv overgenomen. Een 15- tot 19-jarige kijkt gemiddeld per dag 78 minuten televisie en surft 100 minuten op internet. En de verwachting is dat het internetgebruik verder zal toenemen.

Geschikt?

Anders dan op de gewone tv, is het bij video op internet niet altijd even gemakkelijk om in te schatten of iets geschikt is voor jonge kijkers of niet. Voor gewone tv-programma's en films bestaat de Kijkwijzer, die ouders en opvoeders waarschuwt tot welke leeftijd een televisieprogramma of film schadelijk kan zijn voor kinderen. Kijkwijzer doet dat met een leeftijds aanduiding en pictogrammen die de reden van het advies aanduiden. Maar niet op internet.

Er is wel een nieuw hulpmiddel voor ouders in de maak (Mediasmarties), die gaat aangeven voor welke leeftijd audiovisuele media geschikt zijn. Maar tot dat middel werkt, is het aan de opvoeders om in de gaten te houden wat hun kind online bekijkt en of dat past bij zijn leeftijd.

Mijn favoriete filmpje

Fee (9) “Ik gebruik YouTube vooral voor grappige filmpjes, zoals de Simpsons of Family Ties. Ik ken YouTube door mijn zus, die kijkt daar best vaak op. Nu kijk ik soms thuis en bij vriendinnen heel veel. Je gaat gewoon naar de website van YouTube en dan zie je bovenin een balkje met ‘zoeken’ en daar tik je gewoon in

wat je wilt zien. We kijken ook wel eens clipjes, maar eigenlijk moet ik meer

lachen om die filmpjes van de Simpsons. Wat ik heel stom vind zijn filmpjes van Happy Tree Friends. Veel jongens op school kijken daar naar. Maar dat zijn filmpjes over vechten, monsters en met veel bloed. Ik vind daar niks aan en dat zou ik ook nooit zelf opzoeken.”

Sam (7) “Ik gebruik internet eigenlijk bijna nooit. En als ik het gebruik dan kijk ik samen met papa of mama. Er is één filmpje dat ik het allerleukste vind en dat is Smooth Criminal. Dat is van Michael Jackson

en ik ben fan van Michael Jackson. Met mama heb ik ook een keer gekeken naar een filmpje waarin kinderen de Moonwalk voordoen. Toen heb ik geprobeerd dat ook te leren. Ik zou het best wel moeilijk vinden om zelf die filmpjes te vinden, maar als ik achter de computer zit, is er altijd iemand bij om mij te helpen.”

Stijn (9) “Ik kijk het liefst naar filmpjes van Donald Duck en sportfilmpjes. Maar mijn echte favoriete YouTube-filmpje is Effectief werk, slim verbinden. Dat gaat over mijn vaders werk en dat is een heel grappig filmpje over vervoer. Mijn vader komt er zelf ook in voor.”

“Het leuke aan YouTube is dat er heel veel filmpjes zijn. Als je een beetje handig kunt zoeken, dan kun je er heel lang mee vermaken. Ik heb wel geleerd dat je een goede zoekterm moet intikken. Als je alleen ‘hockey spelen’ intypt, dan krijg je een hoop rare filmpjes. Dan moet je dus ietsje meer omschrijven. Vroeger zat ik bijna dagelijks op YouTube, maar nu niet meer. Dat wil ik wel weer gaan doen, ook om leuke filmpjes op mijn Hyves te zetten. Die van mijn vader staat daar in al op.”



Kijken met de kan dat kwaad?



Of een kind televisie mag kijken is in veel huishoudens een punt van discussie. Zeker als hij nog klein is. Met de komst van online video wordt dat dilemma nog groter, want wat moet u daar als ouder nou weer van vinden? Is het onverstandig om je peuter of kleuter filmpjes op YouTube te laten kijken? Of kan hij er juist van leren?

Het probleem met de meeste onderzoeken naar schadelijke effecten van televisie op jonge kinderen, is dat niet zozeer het beeldscherm zélf de ontwikkeling stoort – tenzij u uw kind naar gewelddadige of schok-

kende beelden laat kijken, natuurlijk – maar het gebrek aan andere activiteiten die uw kind in diezelfde tijd zou kunnen doen. Een jong kind moet zich nog volop ontwikkelen: taaltechnisch, motorisch en mentaal. Alles wat u met uw kind doet, draagt daaraan bij. Als uw kind dus urenlang voor de tv zit, ontnemt u het die leermomenten.

Maar als u er verstandig mee omgaat, kan samen kijken naar televisie of filmpjes op internet juist een positieve ervaring zijn. Louis Tavecchio, bijzonder hoogleraar pedagogiek aan de Universiteit van Amsterdam, verzet zich dan ook tegen niet-wetenschappelijk onderbouwde beweringen dat tv kijken verderfelijk zouden zijn. “Als je in bescheiden doses kijkt, een kwartier of half uurtje per dag, en je bespreekt samen met je kind wat het ziet, je lacht er

samen om... dan kan dat bevorderlijk zijn. Voor zijn ontwikkeling, voor de interactie tussen ouder en kind. Bewegend beeld heeft een prikkelende werking. Het is een enorme eyecatcher met al dat geluid en die actie. Als je daar op een leuke manier gebruik van maakt, is er niets mis mee.” Tavecchio ziet dan ook weinig kwaad in het kijken naar online video met je kind. “Al zit er natuurlijk ongelooflijk veel rommel tussen. Je moet wel het kaf van het koren scheiden en verantwoorde dingen uitkiezen. Maar als je zorgvuldig selecteert en weet waar aan je kind behoefte heeft, dan kan dat heel goede en mooie momenten van interactie opleveren.”

Jeugdsentiment

Het grote voordeel van online video is dat u kunt bepalen wat uw kind ziet. Ook leuk voor ouders, want dan kunt u nog eens met die kleine kijken naar jeugdsentiment als de Fabeltjeskrant, Calimero of de Freggles. En u hoeft ook niet te wachten tot het tijd voor Sesamstraat is; u bepaalt gewoon zelf wanneer u samen een leuk programma kijkt. Dat kan via Uitzending Gemist, maar ook heel

allerkleinsten



goed via YouTube. Volgens Dr. Peter Nikken, onderzoeker op het gebied van jeugd, media en opvoeding bij het Nederlands Jeugdinstituut in Utrecht en lid van de Raad van Advies van stichting Mijn Kind Online, is YouTube op een heel handige manier te gebruiken door een eigen selectie van geschikte video's voor uw kind te maken. “Jonge kinderen zijn gek op herhaling. Dus je kunt een favorietenlijst maken met filmpjes waar jullie vaker naar kunnen kijken. Bijkomend voordeel is dat je, door ze van tevoren te bekijken, zeker weet dat de filmpjes geschikt zijn. Want er zijn nogal wat

creatieve, om niet te zeggen gewelddadige en seksuele parodiën op de Teletubbies of Bert en Ernie op internet te vinden.”

Ook Nikken ziet niet veel kwaads in computeren met je kind. Kinderen leren ervan, ontwikkelen hun cognitief geheugen en hun hand-oogcoördinatie. “Zolang je maar onthoudt dat de tijd die besteed wordt aan tv en internet, af gaat van andere vormen van creatief spelen, buitenspelen, interactie met vriendjes en de broodnodige slaap. Zolang dát er allemaal voldoende is, kan internet een nuttige aanvulling zijn.”

Niet alles is wat het lijkt op YouTube

U kunt een ogenschijnlijk onschuldig filmpje van Elmo aanklikken, om te ontdekken dat er een pop van Elmo tot ontploffing wordt gebracht. Dat kan behoorlijk schrikken zijn voor een peuter of kleuter. Kijk daarom altijd samen, zodat u kunt ingrijpen zodra een filmpje toch niet zo onschuldig blijkt. Klik rustig weg en zoek een nieuw filmpje. Erom lachen en de aandacht afleiden werkt het beste. Als uw kind toch erg geschrokken is, troost hem dan en neem zijn gevoel serieus. Om verrassingen te voorkomen, kunt u zelf een favorietenlijst aanmaken van veilige en geschikte filmpjes of gebruik maken van kindvriendelijke videosites zoals www.youngtube.nl en www.totlol.com.

Geschied voor de allerkleinsten

- 1 Jonge kinderen houden van kleine, korte verhaallijnen, zoals die in Tik-Tak en de Teletubbies. Ook moet de tijdslijn simpel zijn, grote sprongen in tijd begrijpen ze nog niet.
- 2 Animatiefilmpjes spreken meer aan dan echte beelden, al vinden ze kijken naar leeftijdsgenootjes wel weer leuk.
- 3 Peuters en kleuters houden van elementaire kleuren.
- 4 Jonge kinderen zijn gek op herhaling. Denk dus niet dat een filmpje dat u al twintig keer met uw peuter heeft bekeken, saai voor hem is. Juist die spanning van weten wat voor leuks er gaat gebeuren, is voor veel jonge kinderen onweerstaanbaar.



Mijn favoriete filmpje

Diemer (6) "Ik vind YouTube heel leuk, maar ik kijk niet zo veel omdat ik niet zo vaak aan papa en mama vraag of ik op de computer mag. Wat er leuk is aan YouTube vind ik een moeilijke vraag. Er zijn gewoon hele grappige dingen. Van de filmpjes die ik wel eens kijk, vind ik de Simpsons heel leuk. Als ik wat groter ben, dan ga ik wel zelf ook vaker op YouTube en meer filmpjes kijken. En dan wil ik zelf weten waar ik naar kijk."

Diemer

Laura (11) "Ik kijk vooral naar clips op YouTube. De nieuwste liedjes, bijvoorbeeld van Cheryl Cole. Dan typ ik de titel van een liedje in of de artiest of allebei en dan vind ik het wel. Ik doe het vooral voor de muziek en een beetje voor het clipje. Maar ik vind het gewoon leuk om naar muziek te luisteren en ondertussen bijvoorbeeld iets op Hyves te doen. Soms is het ook wel stom. Dan zoek je op een liedje en dan zijn het niet de echte artiesten, maar gewone mensen die zo'n liedje proberen te zingen. En soms is dat heel lelijk, net zoals bij X-factor op tv. Ik kijk ongeveer drie keer per week naar een YouTube-filmpje."

Boris (9) "Ik kijk best wel vaak naar YouTube. Meestal hoor ik dingetjes van vrienden die ik dan zelf opzoek. Ik vind Ffukkie Slim heel erg leuk, en ik luister veel naar liedjes. Maar dat doe ik vooral als ik ondertussen naar andere sites kijk." "Het leukste aan YouTube vind ik dat je altijd naar filmpjes kunt kijken die jij leuk vindt, ook als ze dan niet op tv zijn. Dan kun je dus je eigen tijd kiezen, precies als jij daar zin in hebt. Ik vind het ook leuk dat je die filmpjes vaak weer kunt gebruiken, bijvoorbeeld op je Hyves. Dat doe ik alleen niet als het geld kost, hoor." "Ik vind YouTube ook een makkelijk programma. Als ik iets zoek hoeft ik meestal alleen maar de eerste drie letters in te typen en dan verschijnt de rest al vanzelf."

'Later wil ik zelf weten waar ik naar kijk'



Samen surfen

Kinderen zijn dol op filmpjes kijken, of het nou op tv is of op internet. Het kan dus handig zijn de populaire filmpjessites van uw kind ook kindvriendelijk in te richten en te gebruiken. Daar zijn een aantal mogelijkheden voor.

1 Kijk om te beginnen zoveel mogelijk samen met uw kind naar filmpjes op internet.

De meeste sites met clips of zelfgemaakte filmpjes zijn niet bedoeld voor kinderen. Dat veel kinderen er wel naar kijken, maakt de sites nog niet kindvriendelijk. Door samen te kijken kunt u met uw kind bespreken wat er te zien is en uitleg geven. En een filmpje wegklikken als de inhoud niet bevalt.

2 Zorg dat u zelf de website kent en weet te bedienen.

Een avondje zelf internet afstruinen

op zoek naar leuk materiaal voor uw kind, is heel nuttig. U weet wat er zoal in de aanbieding is en met wat vooronderzoek is ook het gebruikte systeem van de site duidelijk. Veel online videosites werken met een systeem, bijvoorbeeld met trefwoorden (tags), die meer informatie geven over de inhoud van een filmpje. Zo'n beoordelingssysteem is zeker niet waterdicht. Kijk dus vooral zelf eerst naar een filmpje om te beoordelen of de inhoud geschikt is voor uw kind.

3 Gebruik een filter.

Een aantal videosites (maar niet alle!) hebben de mogelijkheid tot het filteren van bepaalde inhoud. Filmpjes met seks, geweld en andere content die niet voor kinderen bedoeld is, worden daarmee in meer of mindere mate geblokkeerd. Sommige websites kennen een familiefilter. YouTube (hoewel nadrukkelijk géén site voor kinderen) kent een Veiligheidsmodus (helemaal onderaan de pagina) die u aan kunt zetten. Daarmee worden filmpjes en commentaren die aanstootgevend kunnen zijn,

verborgen. YouTube beoordeelt dat aan de hand van algoritmes die zijn ontwikkeld om ongepaste content te filteren. Ook de comments worden automatisch verborgen. Het systeem is een hulpmiddel, maar zeker geen garantie dat de inhoud vervolgens kindvriendelijk is. Nogmaals: kijk zoveel mogelijk samen, zodat u in geval van nood kunt ingrijpen en toelichten.

4 Kies voor een kindersite.

Wie toch zijn kind alleen wil laten op een videosite, kan het beste sites als YouTube onbereikbaar maken en kiezen voor sites die wel voor kinderen zijn bedoeld. Bijvoorbeeld YoungTube (www.youngtube.nl), een Nederlands initiatief, speciaal voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Of laat uw kind surfen met kinderbrowser MyBee (gratis te downloaden via www.mybee.nl), waarmee u zelf bepaalt welke filmpjes te zien zijn. Zo weet u zeker dat het internetaanbod geschikt is voor zijn of haar leeftijd.



Zelf een filmpje maken

Chicken Run, Wallace & Gromit, Buurman & Buurman zijn animatiefilms die met stop-motion techniek zijn gemaakt. Motion is het Engelse woord voor beweging. Stop-motion betekent dus 'stop en beweeg'. Een workshop van het Instituut voor Beeld en Geluid.

Stop-motion techniek bestond al voordat er computers waren. Je laat foto's of tekeningen snel achter elkaar zien, door er bijvoorbeeld een boekje van te maken en er snel doorheen te bladeren. Dan geloven je hersenen dat er echt beweging is. Dankzij computers en digitale video- en fotocamera's is het makkelijker geworden om zelf stop-motion films te maken.

Frames maken

Met een foto- of videocamera maak je één frame, oftewel een stilstaand beeld, van bijvoorbeeld een poppetje. Hierna verplaats je het poppetje en maak je een nieuw frame. Dit herhaal je zo vaak als je wilt. Als je alle frames achter elkaar afspeelt zie je het poppetje bewegen. Als je 24 frames per seconde afspeelt, krijg je mooie vloeiende

bewegingen. Maar dat kost veel tijd. Je kunt ook met minder frames werken.

Wat heb je nodig?

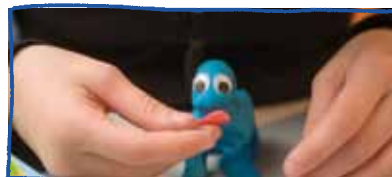
Met deze combinaties kun je thuis aan het werk:

- computer + scanner + filmprogramma, bijvoorbeeld Windows Movie Maker
- computer + webcam + stop-motionprogramma, bijvoorbeeld Istopmotion voor Apple computers
- computer + videocamera + stop-motionprogramma, bijvoorbeeld MonkeyJam

Speciale stop-motionprogramma's kun je kopen. Er zijn ook gratis programma's bijvoorbeeld MonkeyJam. Overleg natuurlijk met je ouders of je een programma mag downloaden. Heb je geen stop-motionprogramma gebruik dan een filmprogramma. Sla ingescande of gefotografeerde beelden op in een map op de computer. In programma's als Imovie of Windows Movie Maker kun je de beelden dan openen en achter elkaar afspelen.



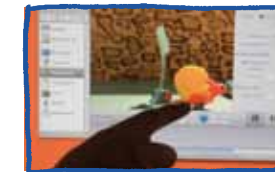
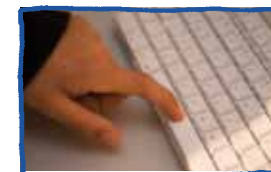
Creëer de figuren voor in je film.



Bedenk vooraf een verhaal en leg het vast in een storyboard.



Knutsel een achtergrond en ondergrond voor een leuk effect.



Maak met een video- of fotocamera één frame.



Beweeg de figuren (steeds met een klein stapje).



Maak opnieuw één frame.



Herhaal dit tot je klaar bent.

Animatie

Altijd al een eigen animatiefilm willen maken? Dat kan bij Beeld en Geluid in Hilversum. Kijk voor meer informatie en een voorbeeldfilmpje op www.experience.beeldengeluid.nl

Kwaliteit kijken

Hoe herken je een goede videosite voor kinderen? Mijn Kind Online zet de belangrijkste criteria voor u op een rij.

Het aanbod moet afgestemd zijn op kinderen

Hiermee vallen, hoe jammer veel kinderen het ook zullen vinden, de populairste videosites al af. Publiekstrekkingen als www.YouTube.nl en www.123video.nl zijn niet bedoeld voor kinderen en ook niet geschikt voor jonge bezoekers. Het zijn simpelweg geen kindersites, hoe enthousiast kinderen er ook over zijn. Een goede videosite voor kinderen houdt er rekening mee dat de bezoekers en de gebruikers jong zijn. Dat betekent dat er geen gewelddadige, seksueel getinte of anderszins 'volwassen' beelden te zien zijn. De grapjes moeten begrijpelijk zijn voor de doelgroep en er worden geen filmpjes getoond die mensen belachelijk maken. Een goede kindersite is toegankelijk, begrijpelijk en overzichtelijk, interactief en sociaal uitnodigend. De site mag geen opdringerige commerciële boodschappen of misleidende onderdelen bevatten.

De voorwaarden houden rekening met jong publiek

Hoewel niet iedere ouder zin heeft om de voorwaarden van een website door te ploegen, is het verstandig dat tóch te doen. De gebruikersvoorwaarden van een goede videosite zijn helder en duidelijk. Ook zijn via de kleine lettertjes vaak aanvullende diensten aan te klikken, zoals een veiligheidsmodus of een familiefilter. Deze filters zijn zeker niet waterdicht, maar wel handig als eerste zeef.

Bij een goede videosite voor kinderen is het van belang dat de makers zichzelf kenbaar maken en dat ze aangeven duidelijk rekening te houden met hun jonge doelgroep. Dat betekent dat filmpjes die niet voor kinderen geschikt zijn, worden geweerd. En dat het gemakkelijk moet zijn om ongepaste content te melden. Met het systeem van controle achteraf van bijvoorbeeld YouTube is dat natuurlijk lastiger te realiseren dan met een website als www.youngtube.nl die beelden vooraf beoordeelt op geschiktheid. YoungTube geeft ook een leeftijdsindicatie.

Let ook op of de site een duidelijk privacybeleid heeft, met een acceptabele uitleg over de omgang met

bezoekersgegevens. Een goede site vertelt wie de makers zijn en hoe je ze kunt bereiken.

De site moet gemakkelijk te bedienen zijn

Een drukke website waarop een kind maar moet zien welk knopje uiteindelijk leidt tot het afspelen van het gewenste filmpje, is geen geschikte videosite voor kinderen. Vaak zijn de sites met een rustige, overzichtelijke homepage dat wél, omdat jonge gebruikers zo in een oogopslag kunnen zien wat het aanbod is. Nog mooier is het als ook nog onderscheid wordt gemaakt naar leeftijd. Kinderen kunnen dan aanklikken hoe oud ze zijn en de site stemt het videoaanbod af op de leeftijd.

De leukste videosites volgens Mijn Kind Online

1 www.youngtube.nl

YoungTube is speciaal voor kinderen. De videosite laat embedded (dat wil zeggen: in een eigen omgeving) filmpjes zien van YouTube en is een prima en geschikt alternatief voor de volwassen videosites. Kinderen kunnen

hun leeftijdsgroep aanklikken en op eigen houtje surfen. Uploaden kan ook. Na beoordeling door Young-



Tube verschijnt het filmpje online. Minpuntje: de site zegt weinig over de criteria voor het wel of niet toelaten van een filmpje, behalve dan dat het kindvriendelijk moet zijn.

Oordeel MKO: doen!

2 www.filmpjes.nl

Videosite waarop je filmpjes kunt bekijken en uploaden. Filmpjes.nl is niet voor kinderen bedoeld, maar de site



noemt zichzelf wel kindvriendelijk. Waarschijnlijk vanwege het beleid

dat alle geplaatste filmpjes vooraf worden gecontroleerd. Aanstootgevend, kwetsend of erotisch beeldmateriaal wordt niet toegelaten, beeld van ernstige verkeersongevallen wel. Minpuntje: veel ongevraagde reclame.

Oordeel MKO: samen kijken.

3 www.123video.nl

Grote Nederlandse videosite waar gratis filmpjes te bekijken, plaatsen en te delen zijn. Zo'n beetje alles is er te zien, ondanks de disclaimer die meldt dat video's met o.a. discriminerende of pornografische inhoud worden verwijderd. Er wordt alleen ingegrepen na klachten van gebruikers. Bij registratie (nodig om het familiefilter te beheren, maar ook om de pagina's met seks te bekijken) ga je automatisch akkoord met reclame. Minpuntje: het is kinderlijk eenvoudig om de sekspagina's binnen te komen.

Oordeel MKO: samen kijken

4 www.YouTube.nl

Wereldwijde koploper op het gebied van video-uitwisseling. Filmpjes kunnen aan de hand van trefwoorden worden opgezocht. De site is een schatkamer, maar vertrouwen niet

op het mechanisme van controle achteraf. Dat voorkomt niet dat er



schokkende beelden te zien zijn. YouTube is niet bedoeld voor kinderen onder de 13 jaar. Kijk ook eens in het Veiligheidscentrum (onderaan de pagina Veiligheid aanklikken), waar de veiligheidsmodus aan te zetten is en veel informatie te vinden is over privacy en hulpverlening.

Oordeel MKO: samen kijken.

5 www.uitzendinggemist.nl

Videosite van de publieke omroep waarop tv-programma's voor alle leeftijdsgroepen zijn terug te zien. Het zoeken naar programma's is niet eenvoudig voor jonge gebruikers, vanwege de grote hoeveelheid informatie op de site.

Minpuntje: voor kinderen een weinig gebruikersvriendelijke site en niet alle content is kindvriendelijk.

Oordeel MKO: samen kijken.





Vraag & Antwoord

Mijn zoon (7) heeft iets op YouTube gezien en kan daar niet van slapen. Wat nu?

Kinderen op de basisschool hebben vaak nog moeite om beelden die ze voorgeschied krijgen goed te interpreteren. Ook als ze weten dat iets niet echt is, kunnen ze er toch ondersteboven van zijn: de emoties die opgeroepen worden, van angst tot afschuw, zijn natuurlijk wel echt. Net als bij televisie zult u dus moeten opletten wat ze zien. Er zit niets anders op: meekijken gewenst! Het beste kunt u met uw zoon praten over wat hij gezien heeft. Waar is hij zo van geschrokken? Leg hem uit dat dit soort filmpjes vaak gemaakt is om sterke emoties op te wekken, van leuke verbazing tot onprettige afschuw. Maak hem ook duidelijk dat hoewel het allemaal echt lijkt, er met beeld heel wat gemanipuleerd kan worden. Ook al is het film, het kan zijn dat het in scène gezet is (toneelspel), of dat er met de film zelf achteraf iets gedaan is waardoor je iets anders ziet dan wat er opgenomen is.

Als hij niet kan of wil vertellen wat hij gezien heeft, kunt u het filmpje misschien terugvinden via de geschiedenis van de browser. U kunt daarna eventueel samen opnieuw kijken, waarbij u het nodige commentaar geeft. Eventueel kunt u de video 'markeren' als ongewenst (ook wel flaggen, zie het vlaggetje). YouTube kijkt dan of de video ingaat tegen de community-richtlijnen (geen geweld of andere pesterijen bijv, zie verder onderaan de pagina onder 'Ons' en dan links onder het kopje 'Beleid'). In ieder geval kunt u uw zoon vertellen dat er via YouTube van alles te zien is waar hij nog niet aan toe is en dat het beter is dat hij dat dus niet meer ziet. Dat u daarom wilt dat hij niet meer in z'n eentje gaat kijken.

Tip: Zet sowieso de 'Veiligheidsmodus' standaard op 'aan' (onderaan de pagina); daarvoor hoeft u niet geregistreerd of ingelogd te zijn. Er wordt dan op bepaalde woorden gefilterd (zoals 'naakt' en 'geweld'). Als de Veiligheidsmodus aan staat, worden ook alle reacties gefilterd op bepaalde woorden.

Hoe zorg ik ervoor dat mijn kinderen wel op YouTube mogen, maar dat ze dan alleen een selectie van de video's kunnen zien?

YouTube en andere videosites zijn niet gemaakt voor kinderen. Zonder een eigen registratie (account) kunnen ze niet alles zien: het 'adult' materiaal (seks enzo) kan pas bekeken worden als ze geregistreerd zijn en daarbij aangegeven hebben dat ze 18 jaar of ouder zijn. Maar niemand controleert natuurlijk of de opgegeven leeftijd klopt.

Volgens de spelregels van YouTube zelf, moet je 13 jaar zijn om zelf filmpjes te kunnen plaatsen. Pas dan mogen kinderen zich aanmelden en een account aanmaken.

Voor de toekomst zou ik hem voorlopig laten surfen via MyBee: een (gratis) kinderbrowser waarin u filmpjes van YouTube kunt toestaan. YouTube is niet toegankelijk gemaakt via MyBee, maar u kunt zelf filmpjes selecteren die u wel geschikt vindt.

Justine Pardoën
Hoofdredacteur stichting
Mijn Kind Online en
Ouders Online



Er is natuurlijk ook genoeg leuks te vinden! Via MyBee kunnen ze overigens wel naar een aantal andere videosites die speciaal gemaakt zijn voor kinderen. Zie www.mybee.nl.

De balletschool van mijn dochter heeft allemaal filmpjes van lessen op YouTube gezet. Mijn dochter staat steeds vooraan in beeld. Dat is één keer leuk om te zien, maar eigenlijk willen we dit helemaal niet zo in het openbaar. Wat kan ik doen?

Het beste kunt u eerst contact opnemen met de balletschool en vragen wie de filmpjes gepubliceerd heeft. Aan die persoon vraagt u om de filmpjes te verwijderen, omdat u en uw dochter er bezwaar tegen hebben. Het is altijd beter als men in zo'n geval aan de betrokkenen vooraf toestemming vraagt. Regels over het publiceren van privacyge-

voelige gegevens van anderen, vindt u op www.mijnprivacy.nl.

Als deze route niet werkt, kunt u contact opnemen met degene die de filmpjes geplaatst heeft via YouTube zelf (klik op de naam van de gebruiker, zodat u op zijn of haar kanaal komt. Daar kunt u klikken op 'Bericht verzenden'). U kunt dat alleen doen als u zelf een account heeft op YouTube. Als die route ook niet lukt, gaat u naar het eigen 'Veiligheidscentrum' van YouTube (zet helemaal onderaan de pagina de taal op Nederlands, en klik dan op 'Veiligheid'). Kies de optie 'Privacy' en volg de aangegeven manier om een klacht in te dienen. Aan het eind van deze procedure kunt u aangeven dat het om het in beeld brengen van uw eigen kind gaat. YouTube zal de klacht beoordelen, en de filmpjes waarschijnlijk verwijderen.

Als dat ook niet lukt, neem dan contact op met ons, stichting Mijn Kind Online, via informatie@mijnkindonline.nl.



Colofon

Mijn kind en online video is een uitgave van Digivaardig & Digibewust en de stichting Mijn Kind Online, ook te downloaden van www.mijnkindonline.nl/mijnkindenonlinevideo. Copyright: Stichting Mijn Kind Online, Den Haag, april 2010.

Coördinatie Martine Borgdorff & Remco Pijpers
Teksten Lotte Boot, Martine Borgdorff, Nienke Ledegang, Justine Pardoën, Remco Pijpers
Vormgeving Carline Vrielink en Robbert Slotman (De Ruimte Ontwerpers)
Foto's Hans de Bruijn, Rodney Kersten
Illustraties Arnoud van den Heuvel
Contact informatie@mijnkindonline.nl

Stichting Mijn Kind Online is een onafhankelijk expertisecentrum jeugd en media. De belangrijkste missie van Mijn Kind Online is het helpen van ouders, scholen en professionele opvoeders bij de internetopvoeding. Speerpunt van Mijn Kind Online is kwaliteit van digitale media voor kinderen.
website: www.mijnkindonline.nl

Digivaardig & Digibewust is een programma van overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Doel is het aantal mensen dat niet of nauwelijks digitale vaardigheden heeft terug te brengen en het verantwoord en veilig gebruik van digitale middelen te stimuleren.
e-mail: info@digivaardigdigibewust.nl
website: www.mijndigitalewereld.nl

Andere recente brochures

- *Kinderen en Internet 4-8 jaar en Kinderen en Internet 9-12 jaar* (2010)
- *Mijn Kind mobiel en Mijn Puber mobiel* (2010)
- *Mijn Kind op Hyves en Mijn Puber op Hyves* (2009)



Dit moet je gezien hebben!

Leuke filmpjes en videosites voor kinderen

www.schooltv.nl/beeldbank/

Meer dan 2200 korte clips over heel veel verschillende onderwerpen. Informatief en leuk, ook handig voor o.a. spreekbeurten.



www.wepboek.nl

Voor de allerkleinsten: animaties van prentenboeken. Leuk om samen te bekijken.



www.youngtube.nl

Klik op 'Best gewaardeerd' en zie welke filmpjes door kinderen het leukst worden gevonden. Sterren op Youngtube zijn bijvoorbeeld Gummy bear en Crazy frog: animaties van gekke beesten die gekke dingen doen.



www.kindertijd.kro.nl/videojukebox

Herhalingen van filmpjes uit het tv-programma KRO's Kindertijd.



www.zappelin.nl/zappelin24

Doorlopend aanbod van tv-programma's voor kinderen.



www.peutertv.nl

Goed educatief aanbod voor jonge kinderen.



www.hetklokhuis.nl/tv-uitzendingen

Bekijk de leukste Klokhuis-uitzendingen online.



www.youtube.com

Op YouTube zijn inmiddels een hoop klassiekers te vinden (kijk bij voorkeur samen!). Sommige jonge sterren lanceerden zichzelf op YouTube en werden wereldberoemd:

- Esmee Denters: Jong Hollands zangtalent dat al snel werd ontdekt door Justin Timberlake.

www.youtube.com/user/esmeedenters

- Justin Bieber: Canadese tiener die op YouTube werd opgemerkt door rapper Usher en een platencontract kreeg.

www.youtube.com/user/justinbieberVEVO

- Greyson Chance: de 12-jarige Amerikaanse jongen werd in mei 2010 een 'virale sensatie' na het posten van een video waarin hij het nummer Paparazzi van Lady Gaga zong.

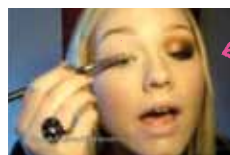
www.youtube.com/user/greyson97

- Nikkie de Jager: superpopulaire make-up tips van de 16-jarige Nikkie die op en top Amerikaans lijkt, maar Nederlands is.

www.youtube.com/user/nikkietutorials

Ook leuk op YouTube.com (tik in bij zoekfunctie):

- **Hahaha- Small daring boy** baby met de slappe lach
- **Kittens at lunch** schattige jonge katjes



mijn kind
Online **SPECIAL**

in samenwerking met



Mijn digitale wereld



Feiten en cijfers
De leukste videosites
Kijken met de allerkleinsten
Mijn favoriete filmpje

**4-12
jaar**

**kinderen en
online video**